

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

10,2 e
Ministerie van BZK
DGOBR/IR/CIO Rijk

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Auditdienst Rijk
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

10,2 e

10,2 e

Datum: 13 juni 2015

Betreft: Analyse bevindingen rapportageproces grote ICT-projecten 2014

cc

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Bijlagen: 2

1. Inleiding

Sinds 2008 rapporteert DGOBR over grote en risicovolle ICT-projecten aan de Tweede Kamer. Vanaf 2011 vindt dit plaats door middel van de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Deze rapportage is gebaseerd op projectgegevens die de departementen jaarlijks aanleveren aan BZK/DGOBR/DIR. Het aanleveren van de vooraf met de Tweede Kamer afgestemde projectgegevens geschiedt door invoer in het Rijks ICT-dashboard dat via internet voor iedereen raadpleegbaar is.

De departementen zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting en beheersing van grote en risicovolle ICT-projecten. De jaarlijkse rapportage wordt op verzoek van DGOBR/DIR door de CIO's van de departementen verzorgd.

De Auditdienst Rijk (hierna ADR) onderzoekt namens de individuele ministers jaarlijks de ordelijke, controleerbare en deugdelijke wijze van totstandkoming van de departementale rapportages over de grote en risicovolle ICT-projecten en rapporteert hierover via nota's van bevindingen. Deze nota's van bevindingen worden door de departementale CIO's met de departementale rapportages meegezonden naar de CIO Rijk. Het onderzoek van de ADR heeft betrekking op de totstandkoming van de departementale rapportages en betreft niet de inhoud van deze rapportages. De opdrachten voorzien niet in het geven van een oordeel. Op verzoek van DGOBR/DIR (opdracht 17 maart 2015) stelt de ADR een brief op met daarin een analyse van de bevindingen uit de departementale nota's van bevindingen van de ADR en concipieert de ADR ten behoeve van DGOBR/DIR een korte passage over de belangrijkste bevindingen voor de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk. Deze nota mag binnen de rijksoverheid verspreid worden.

In deze brief is in hoofdstuk 2 een samenvatting uit de departementale nota's van bevindingen 2014 van de ADR opgenomen. De samenvatting volgt de drie onderzoeksvragen zoals geformuleerd ten behoeve van de departementale onderzoeken (bijlage 1). Van de aanbevelingen uit 2013 is de actuele status vastgesteld (bijlage 2). In bijlage 3 is een overzicht van de door de ADR uitgebrachte departementale nota's van bevindingen 2014 opgenomen.

Eind 2014 heeft de tijdelijke commissie ICT-projecten (Commissie Elias) haar rapport uitgebracht. Zowel de inhoud van het rapport als de kabinetsreactie daarop hebben nog geen invloed kunnen hebben op het onderhavige rapportage-traject en het ADR onderzoek naar de totstandkoming daarvan.

Auditdienst Rijk

Ons kenmerk
ADR/2015/371

2. Belangrijkste bevindingen 2014

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste uitkomsten uit de nota's van bevindingen 2014 van de ADR samengevat.

Op 7 april 2015 is door de ADR een concept tekst met de belangrijkste bevindingen aan DGOBR/DIR verstrekt. DGOBR/DIR neemt deze passage onder eigen verantwoordelijkheid op in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk.

2.1 Het identificatie-, registratie- en selectieproces

Voor het identificeren, registreren en selecteren van grote en hoogrisico ICT-projecten hebben de ministeries een portfoliomanagement proces ingericht.

Het portfoliomanagement is het afgelopen jaar verder verbeterd. Dit ondanks dat het portfoliomanagement proces op één departement als gevolg van een reorganisatie tijdelijk minder functioneert en er soms nieuwe projecten niet direct, maar pas bij de uitvraag worden gesignaleerd. Procesbeschrijvingen zijn bij alle departementen aanwezig. In drie gevallen moet deze nog wel geactualiseerd of uitgebreid worden. Uit de verschillende nota's blijkt echter ook dat een beschrijving niet altijd een volledig overzicht van de projecten garandeert. Definitiekwesties en ad hoc situaties kunnen de volledigheid beïnvloeden. Bij twee departementen wordt deze beperking ook in nota aangegeven. Deze signalering kan betekenen dat een eventueel in te voeren BIT-toets (advies commissie Elias) niet tijdig kan worden uitgevoerd.

Geadviseerd wordt om met de (betrokken) departementen na te gaan welke maatregelen mogelijk zijn om de gesignaleerde risico's voor volledigheid en tijdigheid te mitigeren.

Een aandachtspunt bij het portfoliomanagement proces blijft het signaleren van de wijzigingen in een project in de loop van het jaar. In bepaalde gevallen (zie "Handboek Portfoliomanagement Rijk", hoofdstuk 6.1.5) moeten de wijzigingen leiden tot het tussentijds aanpassen van de gegevens in het Rijks ICT-dashboard. Bij twee ministeries is expliciet aangegeven dat tussentijds rapporteren onvoldoende aandacht heeft. In een aantal nota's is aangegeven dat dit proces vanuit het CIO office lastig te managen lijkt.

2.2 Het uitvraagproces

Auditdienst Rijk

Het uitvraagproces is bij de ministeries over het algemeen tijdig uitgevoerd.

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Met een brief heeft DGOBR/DIR op 5 december 2014 bij de CIO's van de ministeries aandacht gevraagd voor het actualiseren van het Rijks ICT-dashboard per 31-12-2014. In die brief zijn ook de belangrijkste thema's van aandacht aangegeven.

DGOBR/DIR heeft in deze brief ook specifiek aandacht gevraagd voor de uitvraag bij publiekrechtelijke ZBO's. Bij één departement met ZBO's is in de nota niet duidelijk aangegeven of de ZBO's zijn aangeschreven. In alle andere gevallen is de noodzaak van uitvragen tijdig beoordeeld en, waar noodzakelijk, heeft deze uitvraag ook daadwerkelijk plaatsgevonden.

2.3 De verwerking van de projectgegevens in het ICT-dashboard

De verwerking en (transparante) beoordeling van de ontvangen gegevens door de CIO-offices ontwikkelen zich positief. De invoer in het Rijks ICT-dashboard is zonder al te veel problemen verlopen.

Door de verdere professionalisering van het portfoliomanagement en het afgeven van CIO-oordelen, neemt binnen de CIO-offices de behoefte toe aan het goed documenteren van de informatie waarop deze processen zijn gebaseerd. Uit de nota's van bevindingen valt in elk geval op te maken dat het niveau van beoordeling minstens gelijk is gebleven. Bij één departement is als gevolg van een reorganisatie de beoordeling tijdelijk als onvoldoende gekwalificeerd. Twee andere departementen geven aan dat de beoordeling op een steeds hoger niveau uitkomt. Dit is met name het gevolg van een betere bezetting in de (de)centrale controlfunctie.

Bij het beoordelen van de aansluiting van de gerapporteerde kosten met de in de financiële administratie verantwoorde kosten is ook een verbetering waarneembaar. In alle gevallen is er een aansluiting met de financiële administratie gevonden. Veelal vindt deze aansluiting niet "permanent", maar pas achteraf plaats en in vier gevallen komt dit nog met directe ondersteuning van de ADR tot stand.

De ADR benadrukt dat voornoemde aansluiting, die door de (project)organisatie zelf à tempo moet worden gemaakt, belangrijk is omdat het zekerheid geeft over de betrouwbaarheid van de gerapporteerde kosten van ICT-projecten.

Op 19 december 2013 is het rapport inzake het onderzoek naar de oorzaken van het ontbreken van deze financiële aansluitingen (onderzoek in opdracht van DGOBR/DIR) definitief door de ADR uitgebracht. De uitkomsten zijn in mei 2014 besproken in het IOHFA.

Ook de commissie grote ICT-projecten heeft in haar rapport van 15 oktober 2014 enkele opmerkingen over de indeling en verantwoording van de financiële gegevens gemaakt. In de kabinetsreactie van januari 2015 is aangegeven dat er voor deze problematiek naar een structurele oplossing wordt gezocht.

Uit de departementale nota's van bevindingen blijkt dat het invoeren en publiceren van de aangeleverde en beoordeelde gegevens in het Rijks ICT-dashboard dit jaar bij de CIO-offices weinig problemen heeft opgeleverd.

Auditdienst Rijk

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Met vriendelijke groet,

10,2e

Clustermanager

Bijlage 1

Doelstelling en onderzoeksvragen bij de departementale onderzoeken naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten

Auditdienst Rijk

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Bij de departementale onderzoeken naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten zijn in het plan van aanpak de volgende doelstelling en onderzoeksvragen geformuleerd.

Doelstelling

De doelstelling van deze opdracht is het onderzoeken van het ordelijk, controleerbaar en deugdelijk tot stand komen van de rapportage over grote en hoogrisico ICT-projecten (stand Rijks ICT-dashboard per 31-12-2014) en het rapporteren van daarbij geconstateerde bevindingen en eventuele verbeterpunten.

Onderzoeksvragen

Deze doelstelling vertaalt zich naar de volgende onderzoeksvragen:

Ten aanzien van het identificatie-, registratie- en selectieproces:

1. Welke bevindingen en verbeterpunten signaleren wij in het proces van identificatie, registratie en selectie van alle projecten met een aanzienlijke ICT-component?

Ten aanzien van het rapportageproces:

2. Welke bevindingen en verbeterpunten signaleren wij in het proces van uitvraag naar de in het Rijks ICT-dashboard op te nemen grote en hoogrisico ICT-projecten?
3. Welke bevindingen en verbeterpunten signaleren wij ten aanzien van het ordelijk, controleerbaar en deugdelijk opnemen van de aangeleverde gegevens in het Rijks ICT-dashboard?

Bijlage 2
Follow up aanbevelingen uit 2013

Auditdienst Rijk

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Nr.	Aanbeveling 2013	Follow-up 2014	Status
1.	Mate van aandacht van beoordeling door de CIO (offices).	ADR notitie t.b.v. DGOBR inzake een inventarisatie naar good practices bij de departementen is behandeld in de subcommissie PSV van 18 mei 2014.	<u>Afgerond</u>
2.	Aansluiting financiële administraties.	Concept ADR rapport (ADR /2013/1527) is eind mei 2014 besproken in het IOHFA. In de kabinetsreactie (6 januari 2015) n.a.v. de tijdelijke commissie ICT-projecten is toegezegd dat de ICT kosten gestructureerd integraal inzichtelijk worden gemaakt.	<u>Afgerond</u>

Bijlage 3

Overzicht van de uitgebrachte nota's van bevindingen

Auditdienst Rijk

Ons kenmerk
ADR/2015/371

Ministeries

<i>Nota's van bevindingen ADR</i>	<i>Datum</i>
Algemene Zaken Vanwege de geringe financiële omvang geen grote ICT-projecten aanwezig en daarom geen nota van bevindingen.	nvt
Buitenlandse Zaken Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Buitenlandse Zaken	31 maart 2015
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	01 april 2015
Defensie Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Defensie	31 maart 2015
Economische Zaken Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Economische Zaken	31 maart 2015
Financiën Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Financiën (inclusief Belastingdienst)	18 maart 2015
Infrastructuur en Milieu Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Infrastructuur en Milieu	31 maart 2015
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van OCW	30 maart 2015
Sociale Zaken en Werkgelegenheid Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	30 maart 2015
Veiligheid en Justitie Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van Veiligheid en Justitie	30 maart 2015
Volksgezondheid, Welzijn en Sport Inzake het onderzoek naar de totstandkoming van de rapportage grote ICT-projecten 2014 van het ministerie van VWS	01 april 2015